

כוחות באדם גשחר האנושות

פרוייקט 30% בתנ"ך

כאוס וסדר

רום רביב

אני בחרתי לעסוק בניגוד הכוחות בין הכאוס לסדר שבא לביטוי על ידי סיפור הבריאה הראשון ובראשית א'.

בסיפור הבריאה יש מספר מילים מנחות שעוזרות לנו להבין בצורה יותר טובה את תהליך בריאת העולם. צירוף מילים מנחות אחד הוא: **ויהי, ויאמר, ויקרא** לדוגמא: **"וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר"** (בראשית, א', ג') או **"וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד"** (בראשית א', ה'). מילים אלו עוזרות לנו להבין את חוזקו של אלוהים ואת יכולותיו המעולות שמאפשרות לו ליצור דברים מאין, ואת יכולותיו למצוא סדר בתוך כאוס טוטאלי.

המילים המנחות: **ויהי ערב ויהי בוקר** מאפשרות לנו לראות את תהליך הבריאה האיטי שאלוהים מראה לנו, לדוגמא: **"וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד"** (בראשית א', ה'). צירוף מילים נוסף הוא: **וירא אלוהים כי טוב**. צירוף זה מראה לנו כיצד אלוהים ברא את העולם המושלם מתוך אותו הכאוס. השלמות מודגשת על ידי הביטוי כי טוב ושהוא מרוצה מכל מה שהוא ברא. בכל יום הוא יצר דבר אחד עד שלמות, לדוגמא: **"וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ"** (בראשית א', ד').

בסיפור התנכי בבראשית א'-ב' מסופר על היווצרות העולם מתוך הכאוס:

"והארץ הייתה תוהו ובוהו וחושך, על פני תהום..." (בראשית א' פסוק ב')

הכאוס היה קיים בעולם עד שאלוהים יצר את האור ביום הראשון:

"(ד) וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת־הָאוֹר כִּי טוֹב וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ: " (בראשית א' פסוק ד')

ביום השלישי אלוהים הזיז את המים כדי לחשוף את האדמה. למען יצירת איזון בין מקורות מים לבין היבשה. הפרדה זו יוצרת גבולות ולמעשה מגבירה את הסדר. היבשה תשמש אותו בהמשך כבסיס ליצירת בעלי החיים ועצי פרי ודשא. דרך ההפרדה אלוהים עשה סדר באוקיינוס העצום שהיה העולם:

"(ט) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְקוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל־מְקוֹם אֶחָד וַתִּרְאֶה הַיַּבֵּשָׁה וַיְהִי־כֵן: " (בראשית א' פסוק ט')

ביום הרביעי הוא יצר את האפשרות לראות - הוא יצר מאורות בשמיים שמאפשרים לאדם או לחיה לראות בלילה או ביום, ולציין מועדים וימים:

"(טז) וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים אֶת־הַמָּאוֹר הַגָּדֹל לְמַשְׁלַת הַיּוֹם וְאֶת־הַמָּאוֹר הַקָּטָן לְמַשְׁלַת הַלַּיְלָה וְאֵת הַכּוֹכָבִים: " (בראשית א' פסוקים טז')

קשה לנו לדמיין עולם בלי זמן ידוע: ימים, חודשים, דקות, שעות. אנחנו כל כך התרגלנו לקיום של הזמן, שהמחשבה על חיים בלעדיו היא בלתי אפשרי. אנחנו צריכים זמן כדי לתכנן את חיינו ואת הפעולות שלנו, ובלי הזמן היה נוצר פער בין אנשים עם תכנון זמן משותף אחר.

ליצור סדר מתוך כאוס מוחלט זו פעולה שדורשת המון אנרגיה. לכן אלוהים יוצר בכל יום קצת יותר סדר בכאוס שמתרחש בעולם. מהפך בסדר גודל שכזה הוא תהליך שדורש זמן. העולם לא הופך בן רגע ממצב של כאוס למצב של סדר, ואפילו לאלוהים האדיר לוקח שבוע לבצע כזה מהפך.

לאחר כל האנרגיה שנדרשה מאלוהים ליצור מהפך שכזה, הוא נותן לעצמו יום חופש ביום שבת:

”(א) וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם: (ב) וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: (ג) וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בּוֹ שָׁבַת מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר־בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:” (בראשית ב' פסוקים א'-ג')

בחרתי לעשות את העבודה דווקא על כאוס וסדר כי הם שני הכוחות הכי חזקים שיש לי בחיים אני מרגיש אותם בצורה מאוד חזקה' במיוחד במצבים בהם אני לא יודע מה קורה סביבי, או לא מבין את התחושות של האדם השני שעומד מולי. אני פשוט עומד שם בלי שמץ של מושג מה לעשות. כל החיים שלי מחולקים לתקופות של כאוס: תקופות מלאות כעס ושנאה כלפי העולם בגלל העוול שקרה לי, עוול על זה שאני שונה ולא קשור או מחובר לאף אחד, תקופות שהייתי בהן לבד, חסר אנשים קרובים, רק אני והמחשבות שלי, בגלל הדברים הרעים שפגעו בי. הרגשתי כעס כלפי עצמי, על כך שאני לא חברותי ולא מסוגל ליצור מערכת יחסים עם אף אדם.

אני אדם שחייב סדר, אני חייב שכל דקה שלי ביום תהיה ידועה מראש, קשה לי כשאין לי סדר יום, אני משתגע כשאין לי סדר, כשהכאוס מתקיים בי או בחיים הוא מגיע בצורה של דיכאון קשוח ושנאה עצמית ברמה הגבוהה ביותר, אני מרגיש חוסר ביטחון, בלחץ, בדומה לתהליך הבריאה, אני מנסה כמה שיותר להפריד בין אלמנטים שונים בחיי כדי שלא יצרו כאוס אחד גדול שאין לי יכולת להשתלט עליו.

כמו שלאֱלוהים לקח זמן ליצור סדר בכאוס המוחלט שהיה פה, גם לי זה תהליך שאורך שבועות, אם לא חודשים להחזיר את החיים שלי לחיים של סדר, לחיים של רוגע, קרה לי לפני כמה חודשים שהייתי צריך להוציא מישהו מהחיים שלי ובעקבות ההוצאה כל החיים שלי סוג של נעצרו במקום, ויכולתי להתרכז רק בחור הגדול שהשאיר אותו אדם. עד שהתחלתי להבין שאני יכול להיות בלעדיו ובלי הקשר הזה איתו, ולמדתי לא להכניס אנשים עמוק מדי ללב.

כשמישהו שאין לי שליטה בו משפיע על החיים בצורה קשה, כשאדם שאהבתי או הכנסתי ללב שלי פשוט נעלם כאילו לעולם לא היה, יכול לקחת לי זמן מאוד ארוך להחזיר את החיים שלי בחזרה למסלול. אני אף פעם לא דיברתי על זה עם אנשים אחרים כי אף פעם לא הרגשתי שהתחושות והרגשות שלי יכולים להיות חשובים ולשנות למישהו אחר.

הפוסטר מבטא את הצורה שבה הכאוס משפיע עליי ואת העוצמה שלו. בחרתי שהאלמנט המרכזי בפוסטר יהיה צונאמי, כדי להראות את העוצמה והכוח שיש לכאוס על חיי ואת ההשפעה השלילית וההרס הנפשי שהוא מביא איתו. כשהכאוס פוגע בחיים שלי הוא לא מגיע כמכה אלא כגל. בחרתי לצטט את פסוק ט' מבראשית א', כי כשהים נרגע והגאות יורדת נחשף עוד מרבד, סוג של מרחב בטוח חדש. בשבילי זה קורה אחרי שהצונאמי נרגע ונחלש עד חוסר קיום.